

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΤΡΑΥΛΟΥ

Έστω μια φορά

Α' ΕΚΔΟΣΗ 15.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ε Π Ο Η Ν Ι Κ Η Π Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Έστω μια φορά**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Πασχαλία Τραυλού
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Καζούρη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: *Ορφέας και Ευρυδίκη* του Michel Martin Drolling,
ελαιογραφία σε μουνσαμά, 1820
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ηλιδόπουλος Θ. – Ροδόπουλος Π. Ο.Ε.

© Πασχαλία Τραυλού, 2009
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2009

Πρώτη έκδοση: Φεβρουάριος 2009, 15.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-453-510-1

Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών χλωρίου και φιλικό προς το περιβάλλον.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομυχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiu Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΤΡΑΥΛΟΥ

Έστω μια φορά

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ
15.000 αντίτυπα

**Άλλα έργα της Πασχαλίας Τραυλού που κυκλοφορούν
από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ:**

Με μπαλαντέρ τη μοναξιά, 2002

Έθελα μόνο ένα αντίο, 2003

Η ματζίκα της αγάπης, 2005

Κλειδωμένο συρτάρι, 2006

Φτερά από μετάξι, 2008

*Στην Αγγέλα,
στην Άννα,
στην Τέσυ*

Ο έρωτας,
όνομα ουσιαστικόν,
πολύ ουσιαστικόν,
ενικού αριθμού,
γένους ούτε θηλυκού ούτε αρσενικού,
γένους ανυπεράσπιστου.
Πληθυντικός αριθμός
οι ανυπεράσπιστοι έρωτες...

Κική Δημουλά, Ο πληθυντικός αριθμός

Σπέτσες, 16 Αυγούστου 2003

Κρύβομαι πίσω από τις λέξεις και τις μελωδίες. Πίσω από τα ψεύτικα χαμόγελα στις φωτογραφίες. Υποδύομαι την ευτυχισμένη, μάλλον ανεπιτυχώς. Κι όμως, κανείς δεν αναζητά την αλήθεια. Βολεύονται όλοι με το ψέμα που τους προσφέρω απλόχερα υποκρινόμενοι με τη σειρά τους ότι το πιστεύουν. Καταρρέω ενώπιόν τους, κι εκείνοι, αρπαγμένοι από ένα ψεύτικο χαμόγελο, εθελουφλούν. Γιατί;

«Σαν ψάρι πιασμένο σε καθετή μου μοιάζεις, βρε Ευρυδίκη», μου είπε ο Λάζαρος χθες μόλις βγήκαμε απ' τη θάλασσα.

«Έτσι νιώθω. Και δεν ξέρω πια ποιος φταίει. Η μάνα; Ο Φίλιππος; Εγώ; Η ζωή που αλλάζει και δεν προφταίνουμε να απομειώσουμε τις αλλαγές της; Δεν ξέρω».

«Ψάχνεις πολλά, και έτσι χάνεις ακόμη και τα λίγα».

«Ίσως έτσι να είναι. Ίσως και όχι. Είναι η ώρα που τσιμπάει... Βάλε δόλωμα. Μας πήρε η νύχτα. Άντε να δούμε την τύχη μας κι απόψε».

Εγώ που λατρεύω τις Σπέτσες, δεν αντέχω πια τα καλοκαίρια στο νησί. Γίνομαι πάλι το πιστό και υπάκουο στρατιωτάκι της Περσεφόνης. Ούτε θεωρώ διακοπές τη μεταφορά της οικογενειακής μου ανίας από την Αθήνα στις Σπέτσες. Μοιάζει με στυγερή επανάληψη πανομοιότυπων μοτίβων που μάλλον την έχει βαρεθεί ως και ο Λάζαρος, ο οποίος εμφανίζεται πια μόνο

της Παναγίας, το Δεκαπενταύγουστο, για τρεις-τέσσερις ημέρες το πολύ, ίσα για να μην γκρινιάζει η Περσεφόνη.

Το σκηνικό, ίδιο και απαράλλαχτο με της Αθήνας. Ο Φίλιππος με τις εφημερίδες και την εκδικητική σιωπή, η Περσεφόνη με τα πλεκτά, τα γλυκά του κουταλιού, τα αποφθέγματα και τις συμβουλές. Ως και η θέα του νερού τον Αύγουστο ίδια μου φαίνεται φέτος, σαν μεταξοτυπία ενός ίδιου και απαράλλαχτου τοπίου. Ούτε ένα κυματάκι δε σπάζει στα βράχια για να αλλάξει το σκηνικό· ένα βαρετό τζιν φουστάνι φοράει η θάλασσα, χωρίς μια ανταύγεια, έναν ιριδισμό, κάτι που να διαλύσει τη μονοτονία. Ώρες ώρες μου έρχεται να ανοίξω το βάζο της μαρμελάδας περιμένοντας να καθίσει απάνω μια μύγα, και να κλείσω έπειτα το καπάκι ερμητικά για να παρακολουθήσω την περιπέτεια του θανάτου της, έτσι, για αλλαγή στις βαρετές καθημερινές συνήθειες.

Από χθες, ανήμερα της Παναγίας, κατέφθασε και η Ευθαλία, συμπληρώνοντας έτσι το καρέ στο κουμκάν της απόγνωσης. Οι δυο συμπεθέρες αλληλοσφάζονται με σπόντες, συναγωνίζονται στις συνταγές των αμυγδαλωτών και στην αντιγραφή βυζαντινών σχεδίων κεντήματος. Ο Φίλιππος, στον κόσμο των οικονομικών εφημερίδων, δεν κάνει καμία απόπειρα να έρθουμε έστω στις διακοπές πιο κοντά, ενώ ο Στέφανός μου είναι χαμένος στις ζωγραφιές με τους κήπους με τα ηλιοτρόπια που όσο περνάει ο καιρός εξελίσσονται σε τροπικά δάση με ήλιους-τέρατα, τεράστιους σαν τροπικούς φοίνικες που προσφέρουν την παχιά σκιά τους σε ολόκληρες πολυκατοικίες!

Τώρα που το σκέφτομαι, κάπως έτσι νιώθω. Σαν να είναι ετοιμοθάνατη η νιότη μου, καθώς οι ρυτίδες κάνουν άτακτη επίθεση στο πρόσωπό μου, και οι ρίζες των μαλλιών μου ασημίζουν κάτω από τη βαφή μετά το πρώτο δεκαήμερο.

Με ηρεμεί ακόμη, ωστόσο, το ψαροντούφεκο και το ψάρεμα με τον Λάζαρο τις ελάχιστες ημέρες που έρχεται να μας δει. Γι-νόμαστε πάλι παιδιά, παρότι και οι δυο έχουμε αλλάξει. Εκείνος, κοντοζυγώνοντας τα σαράντα, συνεχίζει να είναι ένα ελκυστικό αρσενικό, και απορώ που δε μας έχει φέρει ως τώρα κα-

μία υποψήφια νύφη. Έχει δυο μάτια σαν γαλάζια βότσαλα κάτω από τα άγρια σαν ξερά φύκια φρύδια, μούσκουλα γραμμωμένα και βαριά από τις δουλειές που έχει αλλάξει ώσπου να καταλήξει ιδιοκτήτης ταξί, και καρδιά που μπορείς να την εμπιστευτείς.

Όσο τον βλέπω, με το αριστερό μπράτσο ηλιοκαμένο κάτω από τη γραμμή του κοντομάνικου, σήμα κατατεθέν των οδηγών ταξί, τόσο διαπιστώνω ότι ο «αδελφός» μου, παρότι το έχει προδώσει το όνειρό του, δε βαρυγκόμησε ποτέ όπως εγώ. Αμαξιάς ήθελε να γίνει στις Σπέτσες, ταξιτζής με Audi στη φρενήρη πόλη του Περικλέους έχει καταλήξει, και μάλλον για χάρη μου – ποτέ δεν το συζητήσαμε το θέμα. Ξέρω όμως ότι κρυφά απ’ όλους έχει φροντίσει να μη σαπίσει η άμαξα του παππού μες στη σαβούρα της αποθήκης. Τη δίνει για επισκευή και συντήρηση στον έναν από τους δύο μάστορες που υπάρχουν στο νησί γι’ αυτή τη δουλειά, και την ξαναβάζει στη θέση της, λουστραρισμένη και περιποιημένη σαν καινούργια, λες και αν την αφήσει να σκουριάσει και ξεθωριάσουν τα χρώματα, η εικόνα θα του λεκιάσει το παλιό του όνειρο· κι αυτό αμφιβάλλω αν μπορεί να το αντέξει. Θέλει να διατηρήσει την ψευδαίσθηση ότι το όνειρό του, αν και εγκαταλελειμμένο, δεν έχει καταντήσει απολίθωμα μες στις ανεξιχνίαστες σπηλιές της καρδιάς του. Κάπου τον περιμένει, να το ξεσάνει μες στον τρυφερό κόρφο της σκέψης του.

Χθες όμως έγινε πάλι ψαροντουφεκάς, όπως κάθε χρόνο της Παναγίας που έρχεται στο νησί. Ο βυθός είναι η ειδικότητά του. Ούτε ο Κουστός δε γνωρίζει τα κατατόπια της θάλασσας τόσο καλά – τουλάχιστον των Σπετσών· σχεδόν όπως ξέρει κι εμένα που οι τρεις-τέσσερις μέρες που περνάμε μαζί είναι κάτι σαν κάθαρση ή εξαγνισμός από τη λασπώδη ανία όπου βουλιάζω όλες τις άλλες ημέρες των διακοπών μου. Ξέρει πότε υπάρχει γόνος μαρίδας, αθερίνας και γαύρου, πότε οι κολιοί είναι γεμάτοι αυγοτάραχο και ιδανικοί για τη σκάρα, πότε γεννοβολούν τα χταπόδια και ποια περίοδο απαγορεύεται η αλιεία τους. Βουτάει και μου βρίσκει τα πιο εντυπωσιακά όστρακα για να στολίζω τα περβάζια του σπιτιού και άλλοτε να τα βάζω στ’ αυ-

τί για ν' ακούω τους ακατανόητους ψιθύρους της θάλασσας, τις κοφτές ανάσες των νερών όταν νιώθουν το αγκάλιασμα του καλοκαιριού.

Με τον Λάζαρο κάνουμε μακροβούτια, εγώ με μάσκα και μπουνκάλες, εκείνος χωρίς –δεν τα έχει ανάγκη–, να σημαδεύει τα χταπόδια κι εγώ να χαζεύω μουνδιασμένη αυτή τη μακάβρια διαδικασία, καθώς καρφώνεται το βέλος στη σάρκα τους και σκορπίζεται ολόγυρα το μελάνι του πανικού τους σαν μαύρο, πηχτό δάκρυ για το άδικο που τα βρίσκει στα καλά καθούμενα. Κι αυτά, με τη σειρά τους, να καρφώνουν πάνω μου τα βασιλεμένα αιμοβόρικα μάτια τους και να με δικάζουν για το άνευ λόγου φονικό που το παρακολουθώ χάριν γούστου, όπως οι Ρωμαίοι τις μονομαχίες στις αρένες.

Νομίζω πως συμπάσχω με τα χταπόδια. Ο Λάζαρος, πάλι, όχι, μιας και έχει τη σκληράδα του κυνηγού. Του Φίλιππου του είναι αδιάφορο ως έδεσμα και απορεί με την τόση επιμονή μας γι' αυτό το βάρβαρο κάπως σπορ, κι εγώ απορώ με το δικό του σπορ – τις οικονομικές εφημερίδες που αναφέρονται σε ανούσια σκαμπανεβάσματα των δεικτών του χρηματιστηρίου. Για ώρες ατέλειωτες μένει ακίνητος ανταλλάσσοντας ματιές με τους δείκτες του Dow Jones, ενώ μ' εμένα, καμιά! Με θυμάται μόνο τα πρωινά προς επίτευξη του στόχου της... αναπαραγωγής του για δεύτερη φορά. Κοντεύω να ξεχάσω το χρώμα των ματιών του.

Η Περσεφόνη, αντίθετα, την καταβρίσκει με τα χταπόδια. Της αρέσει η όλη διαδικασία, από τη στιγμή που της τα πηγαίνουμε ως τη στιγμή που κάνει τα πλοκάμια κομμάτια στο πιάτο και τα σερβίρει πνιγμένα στο ξίδι και στο λαδολέμονο. Ιδίως απολαμβάνει τη στιγμή που τα χτυπάει με μανία στα βράχια για να πεθάνουν, όπως λέει, γιατί «αν δεν τα βαρέσεις τα χταπόδια δε βγαίνει η ψυχή τους, και ζωντανεύουν στο στομάχι προκαλώντας κοιλιακά». Έχει επιχείρημα γι' αυτό το επιθανάτιο μαρτύριο στο οποίο τα υποβάλλει, μη θέλοντας να ομολογήσει ότι αυτό που χτυπάει με μανία πάνω στα βράχια δεν είναι χταπόδι αλλά το πεπρωμένο της, προσπαθώντας να βγάλει το άχτι της για τα δεινά που της έχει προκαλέσει. Αφού σιγουρεύεται ότι

τα χταπόδια παρέδωσαν το πνεύμα, τα κρεμάει απ' το σύρμα της μπουγάδας ώσπου να ξεραθούν.

Έτσι όπως τα βλέπω με παλλόμενα τα πλοκάμια κάτω από τα μανταλάκια να ανεμίζουν στον ήλιο, σκέφτομαι ότι δεν είναι χταπόδια αυτά που ανεμίζουν απλωμένα στο σύρμα· τα όνειρά της είναι, που τα χτυπούσε αλύπητα μια ολόκληρη ζωή, και τελικά ξειψύχησαν...

11 Ιανουαρίου 2004

Τι μπορεί να ζητάει ο προδομένος στην προσευχή του; Τη λήθη ή την εκδίκηση;

*Κι αν γνωρίζει το σκληρό πρόσωπο της προδοσίας και δεν αντιδρά, αυτό είναι άραγε δειλία ή γενναιότητα; Ή μήπως εί-
ναι και τα δύο;*

Η Περσεφόνη ευτυχώς πάει καλύτερα. Χθες το απόγευμα γύρι-
σα για λίγες ώρες σπίτι. Ήθελα να αλλάξω και να της πάω κά-
ποια πράγματα ώστε να αισθάνεται πιο άνετα στο νοσοκομείο:
νυχτικιές, και τη μικρή εικόνα της Παναγίας της Βρεφοκρατού-
σας, κρεμασμένη από το μπρούντζινο κεφαλάρι του κρεβατιού,
να ανεμίζει όποτε φυσάει απ' το μισάνοιχτο παντζούρι ο αέρας
όπως κάτι ινδιάνικες κατασκευές από ξύλο, φτερά και σίδερο,
για να διώχνουν με τον ήχο τους τα κακά πνεύματα. Πήρα ακό-
μη ένα ζευγάρι παντόφλες, τις καλές, τις βελουδίνες με το φινί-
ρισμα από περλίτσα ψιλή κεντημένη στο χέρι για όταν με το κα-
λό θα ανάρρωνε και θα σουλατσάριζε στο χολ σαν τους άλλους
αρρώστους να πιάσει την κουβέντα με ασθενείς και συγγενείς
σε διπλανά δωμάτια, τις φουρκέτες της, τα δυο χτενάκια της, το

νήμα και το βελονάκι της, ευελπιστώντας ότι γρήγορα θα ανασηκώσει το μαξιλάρι και θα περνάει τις ώρες της πλέκοντας, μιας και απεχθάνεται τα περιοδικά.

Με το μυαλό μου να πενθεί για το άδοξο τέλος της σχέσης μου με τον Ορφέα και συνάμα να πανηγυρίζει για τη βελτίωση της υγείας της μητέρας μου, τριγυρνούσα στο δωμάτιό της, τακτοποιούσα, μάζευα πράγματα και απασχολούσα το μυαλό μου για να μη σκέφτομαι. Τότε μου ήρθε η ιδέα να πάρω και μια ρόμπα, και άνοιξα την ντουλάπα της για να αναζητήσω εκείνη τη μεταξωτή που της έχω κάνει δώρο, αλλά που δεν τη φοράει με το εξής δικαιολογητικό: «Χήρα γυναίκα στην ηλικία μου, γύρευε για ποια θα με περάσουν αν με δουν με ροζ ρόμπα και πούπουλα. Τα λούσα μού έλειπαν τώρα στα γεράματα...»

Ψάχνοντας βρήκα το κασελάκι της με το λουκέτο ξεκλείδωτο για πρώτη φορά.

Η «σαρκοφάγος των αναμνήσεών της» έχασκε μπρος στα μάτια μου μισάνοιχτη, και μπήκα στον πειρασμό να τη σκαλίσω. Πήρα το κασελάκι στην αγκαλιά μου με δέος σαν να σήκωνα το κουτί με την κάρα κάποιου αγίου. Κάθισα στο κρεβάτι της με τα χέρια μου να τρέμουν καθώς άγγιζαν τα μυστικά της: φωτογραφίες του πατέρα μου, φωτογραφίες οικογενειακές, από το γάμο της, από τη γέννησή μου, φωτογραφίες από τις εκδρομές που είχαν πάει μαζί και μια φωτογραφία, σαν παραφωνία, στην οποία ήμουν εγώ μωρό στην αγκαλιά της, ο πατέρας μου, κι ένας ακόμη ένστολος άντρας. Την έχω δει πολλές φορές αυτή τη φωτογραφία. Την κρατά στα χέρια της και κλαίει. Ως τώρα πίστευα ότι έκλαιγε επειδή έβλεπε τον μπαμπά.

Άρχισα να ανακατεύω τα υπόλοιπα ευρήματα του μυστικού παρελθόντος της νιώθοντας το ρίγος μιας επικείμενης βαρυσήμαντης ανακάλυψης, σαν να έκανα ανασκαφές. Κάπου εντόπισα ένα ροζ φάκελο με μια μπούκλα από τα μαλλιά της. *Περσεφόνη*, έγραφε απ' έξω. Κατόπιν ανακάλυψα έναν άλλο, με μια μπούκλα από τα δικά μου μαλλιά. *Ευρυδίκη*, έγραφε τούτος ο φάκελος. Ευθύς το κασελάκι έγινε στα μάτια μου μια θάλασσα από γραμμата που δεν ανήκαν όλα στον πατέρα μου, αλλά και

σε κάποιον Άνθιμο Αργυρίου. Με πήρε το βράδυ διαβάζοντας.

Μετά τα γράμματα που διάβασα, όμως, έχω την υποψία ότι κάτι έτρεχε μ' αυτόν τον Άνθιμο Αργυρίου. Μου έχει μιλήσει λίγο γι' αυτόν και για το πόσο μας συμπαραστάθηκε όταν «έφυγε» ο πατέρας μου.

Υποθέτω ότι θρηνούσε μάλλον για το «όχι» που είχε πει στην αγάπη, παλεύοντας με την καρδιά της που ήθελε να της φωνάξει «ναι».

«Γιατί κλαις, μαμά;» την είχα ρωτήσει μια φορά.

«Μπήκε ένα σκουπιδάκι στο μάτι μου. Δεν είναι τίποτε. Θα μου περάσει».

Άνθιμο το έλεγαν λοιπόν αυτό το... σκουπιδάκι. Και μάλλον έκανε πολλά χρόνια να φύγει απ' το βλέμμα της η μορφή του – αν ποτέ έφυγε– αφού τα τυπικά, συγκερατημένα γράμματά του όπου ήταν φωλιασμένοι και ο δικός του έρωτας για εκείνη, καλά κρυμμένοι πίσω από λέξεις προσεκτικά διαλεγμένες, δεν τα πέταξε η Περσεφόνη ποτέ.

Μου λείπετε... έγραφε στα γράμματά του, κάνοντας χώρο στην αγάπη του και για μένα.

Γιατί διάλεξες, βρε μανούλα μου, τη φυγή; Γιατί δεν αφέθηκες; Τι θα πάθαινα εγώ αν έπαιρνες κι εσύ λίγη αγάπη; Δεν είναι η αγάπη φραντζόλα ψωμί που αν έδινες λίγο και σε έναν άλλο θα σου σωνόταν... Η αγάπη αυγαταίνει όσο περισσότερη χαρίζεις· σαν το γάλα στο στήθος της μάνας. Εγώ το έμαθα πια. Εσύ γιατί δεν το κατάλαβες ποτέ;

Χθες γύρισε ο Φίλιππος από τη Νυρεμβέργη. Μπήκε στο σπίτι την ώρα που ακόμη ήμουν στο δωμάτιο της Περσεφόνης και μάθαινα από το κασελάκι της το μεγάλο της μυστικό. Το έκλεισα βιαστικά και το έβαλα στη θέση του, όπως έπρεπε να βάλω ξανά και τη ζωή μου στη θέση της· εκεί όπου ήξεραν όλοι ότι ήταν: πλάι στον Στέφανο, στον Φίλιππο και στην Περσεφόνη· σαν παλιό, ακριβό μπιμπελό...

«Γιατί είχες κλειστό το τηλέφωνό σου, Ευρυδίκη;» με ρώτη-

σε ο Φίλιππος χωρίς περιστροφές προτού καν με καλησπερίσει.

«Γύρισα. Αυτό έχει σημασία τώρα. Ήθελα να μείνω λίγο μόνη με τον εαυτό μου. Οι εξηγήσεις, Φίλιππε, μόνο κακό θα μας κάνουν. Αν θέλεις να είμαστε καλά από δω κι εμπρός, σε παρακαλώ να μη με ρωτήσεις τίποτε άλλο».

Τον κοιτούσα ανερυθρίαστα μέσα στα μάτια. Ταξίδια ολόκληρα έκανα μες στο βλέμμα του γυρεύοντας τις κατηγορίες που λογικά ήταν κρυμμένες εκεί μέσα. Και έσκαβα την ψυχή μου να βρω έστω μία τόση δα υποψία τύψης για ό, τι είχε συμβεί. Τίποτε. Με κοιτούσε και ο Φίλιππος, υποθέτω για τον ίδιο λόγο, περιμένοντας να κατεβάσω από ντροπή τα μάτια, να λάβει η ψυχή του ικανοποίηση από τη σιωπηρή μου έστω μετάνοια και να έχει ένα άλλοθι για να με συγχωρέσει. Οι γροθιές του, σφιγμένες. Τα φρύδια του απ' το σμίξιμο είχαν μετατραπεί σε μια μεγάλη περισπωμένη, σαν τη γραφική παράσταση του θανάτου στο καρδιογράφημα. Μου έδινε την εντύπωση ότι πάλευε να επαναφέρει την εκτροχιασμένη ζωή μας στις παλιές της ράγες.

Δεν ξέρω αν μπορώ να βαδίσω πάλι πάνω σ' αυτές τις γραμμές, αλλά μάτωνε η ψυχή μου όσο τον έβλεπα να παλεύει. Φάνταζε στα μάτια μου σαν πληγωμένο, φοβισμένο παιδί, αλλά δεν τόλμησα να τον πλησιάσω και να του ψιθυρίσω δυο κουβέντες παρηγορητικές. Δεν ήταν σωστό. Μόνος του έπρεπε να πάρει τις αποφάσεις του. Μόνος του έπρεπε να αποφασίσει να μιλήσει ή να σιωπήσει για πάντα. Πάντως τον είδα για πρώτη φορά να βάζει ένα ποτήρι ούισκι, και για πρώτη φορά κατάλαβα πως κάποιες φορές ο οίκτος είναι πιο δυνατός ακόμη και από τον έρωτα.

Είμαι σίγουρη ότι έχει καταλάβει ή ότι ξέρει πολύ περισσότερα απ' όσα του έχω πει. Είναι κι εκείνη η γιρλάντα των ήχων σαν ριπές από αυτόματο όπλο που άκουγα στο αεροδρόμιο να έρχεται από κάποιο απροσδιόριστο σημείο, αλλά πολύ κοντά μου, την ημέρα που φεύγαμε με τον Ορφέα για το Παρίσι. Κλακ... Παύση. Κλακ... Παύση. Συνέχεια... Ακούστηκαν δέκα ή είκοσι τέτοιοι ήχοι, υπόκωφοι σαν το θόρυβο του νερού που στάζει σε υπόγεια σπηλιά... σαν κάποιος να με σημάδευε και

να με πυροβολούσε με άσφαιρο όπλο ή με φωτογραφική μηχανή, πράγμα που ήταν το ίδιο, αν αναλογιστώ τις συνέπειες μιας τέτοιας φωτογράφισης...

Όσο βλέπω τώρα τα γεγονότα από κάποια απόσταση, θα προτιμούσα να προερχόταν εκείνο το μυστηριώδες κλακ κλακ από ένα όπλο γεμάτο και εύστοχο...

Δεν ξάπλωσε μαζί μου ο Φίλιππος χθες. Προσποιήθηκε αρχικά ότι ξεκοκάλιζε μια εφημερίδα ώσπου να αποσυρθώ στο δωμάτιο.

«Καληνύχτα, Φίλιππε», του είπα σκύβοντας για να του δώσω αυτή τη φορά εγώ ένα φιλί στο μέτωπο. Τραβήχτηκε λες και φοβήθηκε μην τον τσιμπήσει επικίνδυνο έντομο.

«Καληνύχτα», μου είπε ξερά και κρύφτηκε πίσω από τα φύλλα της εφημερίδας που υψώθηκαν ανάμεσά μας σαν τα Κυκλώπεια Τείχη.

Αργά τη νύχτα, νυχοπατώντας, τον παρακολούθησα τι έκανε στο σαλόνι όπου βρισκόταν. Στεκόταν ακίνητος στον καναπέ, με μια φωτογραφία του Στέφανου απέναντί του. Τίποτε άλλο. Είχε σταυρώσει τα χέρια σαν να προσευχόταν και κοιτούσε με κατάνυξη το παιδί μας. Το πρωί μου έδωσε το καθιερωμένο φιλί στο μέτωπο την ώρα που έφευγε για το γραφείο, σαν να μην είχε συμβεί απολύτως τίποτε. Την ίδια ώρα ο Στέφανος μου έφερε τις ζωγραφιές του που είχαν όλες ένα ανθρωπάκι με φουστάνι και μακριά μαύρα μαλλιά ανάμεσα στα ηλιοτρόπια.

Για τη μαμά μου... έγραφε πάλι με τα πελώρια, παιδικά του γράμματα – σαν να μην έχει συμβεί τίποτε, σαν να μη μεσολάβησε η απουσία μου ή σαν να μου τη συγχώρησε κιόλας.

«Μη φύγεις πάλι», μου ψιθύρισε μόνο δειλά, αλλά και με μια χροιά προσταγής.

«Όχι, καρδιά μου. Δε θα ξαναφύγω. Ποτέ. Σ' το υπόσχομαι. Αγκάλιασέ με τώρα»

«Δεν είπες “σε παρακαλώ”».

«Σε παρακαλώ, μωρό μου, κάνε μου μια αγκαλιά».

«Πότε θα γυρίσει η γιαγιά;» με ρώτησε αγκαλιάζοντάς με.

«Σε λίγες ημέρες θα είναι πάλι κοντά μας, κι όλα θα γίνουν όπως πριν, άγγελέ μου. Μη φοβάσαι. Εγώ είμαι εδώ».

3

Μέρες τον έβλεπε να περνάει έξω από το καθαριστήριο με το κεφάλι σκυφτό και με βήμα βαρύ. Αυτός που πάντα περπατούσε ανάλαφρα σαν να είχαν φτερά τα παπούτσια του, τώρα σχεδόν έσερνε τα σκαρπίνια του λες και κουβαλούσαν μέσα τους βαρίδια.

Άλλοτε, από τότε που του είχε αποκαλύψει ότι κατασκόπευε διακριτικά τη ζωή του χάρη στα ευρήματα που ανέσυρε από τις τσέπες των ρούχων του, όποτε περνούσε έξω από το κατάστημά της διαπερνούσε την τζαμαρία με το σπιρτόξικο και συνάμα καλοκάγαθο βλέμμα του, γυρεύοντας τα οξυζεναρισμένα της μαλλιά για να πάει καλά η μέρα του, λες και θα ήταν κακός οιωνός αν δεν έβλεπε εκείνη την ξανθή, παλιομοδίτικη κόμμωση που έμοιαζε με παραγεμισμένη χελιδονοφωλιά.

«Προλήψεις», μάλωνε τον εαυτό του. Κι όμως, το είχε παρατηρήσει· όποτε του έλεγε η κυρία Γιούλα «καλημέρα», πήγαιναν μια χαρά τα πράγματα ακόμη και στην υπηρεσία. Λύνονταν ως διά μαγείας οι γρίφοι, υπήρχε λιγότερη προσέλευση κακοποιών, κάτι που ιδιαίτερα τον χαροποιούσε, και η κλούβα πηγαينوερχόταν τα βράδια άδεια από πόρνες ή πρεζόνια.

Δεν άντεξε άλλο η κυρία Γιούλα, που αναρωτιόταν τι σήμαινε αυτή η απότομη αλλαγή, και πετάχτηκε έξω μόλις τον είδε.

«Κύριε Άνθιμε!» του φώναξε δυο φορές, και, μόλις εκείνη τη στιγμή ο άντρας γύρισε προς το μέρος της σαν να ξύπνησε

από μια περίεργη ύπνωση. Τότε η γυναίκα μπόρεσε να διακρίνει το μαύρο του περιβραχιόνιο.

Προς στιγμὴν βυθίστηκε σε αμηχανία από την αναπάντεχη αποκάλυψη, κατόπιν πήρε το σοβαρό της ύφος και, επανακτώντας τη συνήθη της άνεση, βρήκε το θάρρος να του μιλήσει:

«Σας χάσαμε, κύριε Άνθιμε. Έχουμε πάνω από μήνα να ανταλλάξουμε δυο κουβέντες. Έχεις καιρό να φέρεις και ρούχα για καθάρισμα. Αναρωτιόμουν μήπως έκανα κάτι που σας ενόχλησε και κόψατε ακόμη και την καλημέρα. Αλλά τώρα που βλέπω το πένθος στο μανίκι σου... Με συγχωρείτε που...» Γλωσσodέτης την έπιασε ξαφνικά, σαν μαθητριάδα που δεν ήξερε το μάθημα και εναλλασσόταν ασυναίσθητα μεταξύ ενικού και πληθυντικού χάνοντας ξανά τον αυτοέλεγχό της.

«Δεν πειράζει. Έχασα την αδελ...» πήγε να πει εκείνος –η δύναμη της συνήθειας–, αλλά αυτομάτως το διόρθωσε: «Έχασα πρόσφατα τη μητέρα μου», της απάντησε αργά και καθαρά, σαν να χρωστούσε στην Καλλιόπη αυτή την ομολογία.

«Λυπάμαι πολύ. Ειλικρινά. Αν θέλετε, ελάτε μέσα να σας ψήσω ένα καφεδάκι, να τα πούμε. Ανθρώπινα είναι αυτά».

«Μια άλλη φορά. Σας το υπόσχομαι. Έχω προβλήματα στην υπηρεσία. Καταλαβαίνετε...»

Καταλάβαινε η Γιούλα. Η πληγή δεν είχε ακόμη θρέψει μέσα του για να μπορεί να την αγγίξει και να την αφήσει έκθετη στα μάτια των άλλων χωρίς να αισθάνεται άβολα. Εξάλλου δεν είχε αναπτυχθεί ανάμεσά τους τόση οικειότητα. Μόνο στους εντελώς δικούς μας ανθρώπους –σ' αυτούς με τους οποίους έχουμε εξοικειωθεί– επιτρέπουμε να κοιτάζουν τις πληγές μας.

Προτιμούσε προς το παρόν τη μοναξιά του ο Άνθιμος, και η κυρία Γιούλα καταλάβαινε. Το ίδιο δεν ένιωθε κι εκείνη όταν έχασε το μακαρίτη τον άντρα της; Δεν προτιμούσε να κλείνεται μερόνυχτα στο σπίτι και να συνδιαλέγεται με τη φωτογραφία του; Να όμως που πέρασαν πια αυτά. Να που στο βλέμμα του Αργυρίου διέκρινε αυτή την υπόσχεση στοργής που της είχαν χαρίσει κάποτε τα μάτια του μακαρίτη.

Θα περίμενε, και θα του μιλούσε. Τι είχε να χάσει στο κάτω

κάτω; Μόνο τη μοναξιά της. Θα του άνοιγε την καρδιά της. Θα περίμενε να κλείσει η πληγή του και θα δοκίμαζε ξανά την τύχη της στη ρουλέτα της αγάπης.

«Σας ευχαριστώ πάντως», άκουσε τη φωνή του να της λέει την ώρα που γύρισε διακριτικά την πλάτη της κι έκανε να πατήσει το πόμολο της πόρτας του μαγαζιού της.

«Για τι πράγμα;» απόρησε η γυναίκα, επιστρέφοντας αυθωρεί απ' το όνειρό της να απαγκιάσει μες στην ώριμη αγκαλιά αυτού του άντρα.

«Για το χρόνο που μου αφιερώνετε στη σκέψη σας», της απάντησε απλά εκείνος. Την ίδια στιγμή ακούστηκε το κουνδυνάκι που ειδοποιούσε την κυρία Γιούλα όποτε έμπαινε ή έβγαινε πελάτης στο κατάστημα, αφού έσπευσε η ίδια να μπει στο μαγαζί της για να μη δει ο Άνθιμος το αναποκοκκίνισμά της.

«Έχει καταλάβει», ψέλλισε την ώρα που ετοίμαζε την πρέσα της για να ισιώσει τις τσαλακωμένες πιέτες μιας φούστας. Η αγωνία τσαλάκωνε και την ψυχή της. Το πρόσωπό της ήταν ακόμη καθαρό και τσιτωτό σαν φεγγάρι· βοηθούσαν σ' αυτό και τα παραπεάνισια της κιλά ώστε να μην έχει ρυτίδες και να μη χρειάζεται ιατρικό σιδέρωμα ή μερεμέτι. Η ψυχή της όμως ήταν γεμάτη ρυτίδες από τη μοναξιά της.

«Κακό πράγμα η ερημιά. Είτε είσαι άντρας είτε γυναίκα, είναι σπουδαία υπόθεση να έχεις κάποιον να πεις δυο κουβέντες, να ακουμπήσεις τον πόνο σου και να σε καταλάβουν...» μονολογούσε η μοναχική γυναίκα, στρώνοντας με το χέρι της τις ζάρες των ρούχων για να αποφύγει τις διπλές τσακίσεις. «Το σημαντικό είναι ότι έχει καταλάβει», επαναλάμβανε σε τακτά χρονικά διαστήματα, λες και την ηρεμούσε κάπως αυτή η διαπίστωση, αφήνοντάς της ανοιχτό ένα παραθυράκι συντροφικότητας· έπιασε τότε ένα τραγούδι για να διασκεδάσει κάπως τον νταλκά που χόρευε μέσα της.

Μόλις απόσωσε τη δουλειά σκούπισε τον ιδρώτα της, γύρισε την ταμπελίτσα με την ένδειξη *ΚΛΕΙΣΤΟΝ* στην τζαμόπορτα και πήγε στο καμαράκι πίσω από το καθαριστήριο όπου είχε ένα ντιβάνι και τα απαραίτητα για το μαγείρεμα. Έψησε έναν καφέ

και τον ήπια γουλιά γουλιά απολαυστικά, ώσπου έφτασε στον ντελβέ. Εκείνο το σκούρο σαν λάσπη κατακάθι έκρυβε μέσα του το μέλλον της. Και η σιωπή μες στην οποία σιχαινόταν να βουλιάζει τώρα πια, σαν λάσπη ήταν, σαν έλος που τη ρουφούσε βαθύτερα όσο περνούσαν τα χρόνια, και την τρώμαζε.

Ώσπου να φτάσει στο κατακάθι του καφέ της για να ξεφεύγει απ' αυτή τη σιχαμερή σιωπή που ένιωθε να ποτίζει την ψυχή της, ονειρευόταν. Είναι ένα περίεργο αποκούμπι και τα όνειρα· ένας μηχανισμός αυτοσυντήρησης. Πολλές φορές πίστευε ότι είχε πιάσει πάτο, και δεν της έμενε τίποτε άλλο από το να ανέβει στην ταράτσα και να δώσει ένα σάλτο. Έτσι ένωσε όταν έχασε το μακαρίτη, έτσι κι όταν διαπίστωσε ότι της είχε αφήσει ένα κάρο χρέη που κόντεψαν να της κοστίσουν την απώλεια του μαγαζιού, του μόνου περιουσιακού στοιχείου που είχε για να επιβιώσει. Τότε διαπίστωσε ότι μόνο από τις γλυκές της αναμνήσεις και από τα δειλά της όνειρα μπορούσε να αρπαχτεί· και σώθηκε.

Σωσίβιο για την κυρία Γιούλα τα όνειρα. Γι' αυτό και δεν τα απαρνιόταν ποτέ. Τζάμπα ήταν στο κάτω κάτω. Τι είχε να χάσει; Αντίθετα, μπορεί να είχε κέρδος αν κάποιο έβγαινε αληθινό, καληώρα... Γουλιά και όνειρο, λοιπόν, και τώρα.

Άνοιξε τα βλέφαρα, γύρισε ανάποδα το φλιτζάνι στο πιατάκι, το σταύρωσε όπως της είχε δείξει η Σμυρνιά γιαγιά της και πήγε να συνεχίσει το σιδέρωμα αναστενάζοντας σαν έφηβη που ένιωθε το δηλητήριο του έρωτα μέσα στις φλέβες της να μεταλλάσσεται σε ελιξίριο φαντασίας. Ο καθρέφτης της έδειχνε ένα κοριτσόπουλο που αδημονούσε για το πρώτο του φιλί.

Συνέχισε το δρόμο του ο Άνθιμος, κρατώντας δειλά στο νου του την αγνή φιγούρα της Γιούλας που του έκανε συντροφιά, ώσπου έφτασε στο τμήμα. Στην τσέπη του άγγιξε με δάχτυλα μουνδιασμένα ένα χαρτί. Μια εβδομάδα την είχε έτοιμη την παραίτησή του από την υπηρεσία, και μια εβδομάδα την πηγαινόφερνε στην τσέπη του, μη βρίσκοντας το θάρρος να την υποβάλει.

Μάτι δεν έκλεισε πάλι το προηγούμενο βράδυ που εμφανί-

στηκαν στον ύπνο του αγκαζέ η Κυβέλη και η Καλλιόπη –άκουσον άκουσον!– και του ετοίμαζαν, λέει, ένα πλούσιο τραπέζι... Έτρωγε κι έπινε μαζί τους, γελούσε και απολάμβανε εκείνη την ανεκδιήγητη μεταθανάτια συμφιλίωση των δύο αγαπημένων του γυναικών, ώσπου εμφανίστηκε περνώντας μέσα από τον τοίχο της τραπεζαρίας η Περσεφόνη, στα ολόμαυρα πάλι, αγέλαστη. Έβγαλε από το λαιμό της ένα χρυσό σταυρό και του τον έβαλε στη χούφτα. «Για να με θυμάσαι», του είπε, και στη στιγμή γύρισε κι έφυγε όπως ήρθε, περνώντας μέσα απ' το σοβά σαν να ήταν φάντασμα. Λες και σ' εκείνο το όνειρο είχαν αντιστραφεί η ζωή και ο θάνατος. Απόρησε ακόμη και μέσα στον ύπνο του.

Πετάχτηκε κάθιδρος, με την έκπληξη ακόμη να οργώνει το νου του και κατέβασε μονορούφι το ποτήρι με το νερό που έβαζε αποβραδís στο κομοδίνο του. *Τι αλλόκοτα παιχνίδια παίζει το ασυνείδητο του ανθρώπου κάποιες φορές...* συλλογίστηκε, στρώνοντας με το χέρι του τα γκριζα αχτένιστα μαλλιά του.

Ίσως να έφταιγε η συζήτηση με την Περσεφόνη μερικές ημέρες πριν, μια εβδομάδα μετά το θάνατο της Καλλιόπης, όταν πέρασε από την κλινική όπου νοσηλευόταν η Ευρυδίκη για να της πει τα δύο νέα, ένα κακό κι ένα καλό: ότι πέθανε η αδελφή του –δεν έβρισκε το λόγο να της πει την αλήθεια που του είχε αποκαλυφθεί– και ότι την Ευρυδίκη δεν τη βάραινε πια καμιά κατηγορία και καμιά υπόνοια για το φονικό που του είχε καταγγείλει στο τμήμα.

«Σιγουρευτήκαμε. Δεν ήταν ο Πολέμης ο νεκρός που βρέθηκε μες στα σκουπίδια», της είπε κάπως ωμά. «Άρα η κόρη σου δεν έκανε κανένα φόνο. Τουλάχιστον δε βρέθηκε ίχνος που να επιβεβαιώνει μια τέτοια υποψία».

Είχαν καθίσει σ' ένα παγκάκι της κλινικής. Ολόγυρα περνοδιάβαιναν οι τρόφιμοι, λευκοντυμένοι νεκροζώντανοι που είχαν γαντζωθεί από την ψευδαίσθηση κάποιου παραδείσου, ενώ οι γιατροί πάσχιζαν να τους επαναφέρουν στην κόλαση από την οποία προσπαθούσαν να δραπετεύσουν.

«Τι διαστροφή κι ετούτη των ανθρώπων, να πρέπει ντε και καλά να υπάρχει μια αλήθεια και μια λογική, εκείνη που έχουν

οι πολλοί. Ποιος το είπε τελικά ότι οι πολλοί έχουν πάντα δίκιο;» φιλοσοφούσε εκείνο το απόγευμα ο Άνθιμος, μιας και η Περσεφόνη, τσακισμένη απ' τη σιωπή της Ευρυδίκης, σιωπούσε κι αυτή και τον γέμιζε αμηχανία. Τι να της έλεγε; Να κάνει κουράγιο; Για πόσο; Όση αντοχή κι αν διέθετε στο αμπάρι της ψυχής της, σε λίγο θα σωνόταν. Το έβλεπε στα μάτια της. Απόμεινε για αρκετά λεπτά να την περιεργάζεται και να βγάζει τα τελικά του συμπεράσματα. Δεν ένιωθε έρωτα για εκείνη πια. Για την ακρίβεια, δεν ένιωθε τίποτε. Ίσως μια στάλα λύπη. Η Περσεφόνη ήθελε ανέκαθεν να κοιτάει κατάματα τον Θεό νομίζοντας ότι έκανε πάντα το σωστό, και δεν κατάλαβε ποτέ ότι ο Θεός τη λοξοκοιτούσε επειδή η γυναίκα νόμιζε ότι είχε το αλάθητο. Ενώ η συχωρεμένη η Κυβέλη είχε πάντα κατεβασμένα τα μάτια μπρος στον Θεό. Όχι. Δεν έκανε λάθος επιλογή. Με τον σωστό άνθρωπο είχε ζήσει. Τώρα το ήξερε, και αγαλλίαζε η ψυχή του. Είχε βρει την απάντηση που χρόνια τον τυραννούσε.

«Γεράσαμε, Άνθιμε. Μαραθήκαμε», του είπε όταν αποφάσισε να πάρει τα μάτια της απ' το σταυρό που βρισκόταν στην κορφή του παρεκκλησιού της κλινικής, τυλίγοντας τη ζακέτα της γύρω απ' τους ώμους. Έκανε ψύχρα. Ένα ξεροβόρι σάρωνε σκέψεις και ξερά φύλλα.

«Εσύ το θέλησες, Περσεφόνη. Δε μου άφησες περιθώρια. Όλα μπορούσαν να είναι αλλιώς, αλλά δε μ' άφησες», η πικρή διαπίστωση του Άνθιμου.

«Τώρα;» τον ρώτησε σταυρώνοντας τα χέρια της, εξουθενωμένη από την κούραση της ψυχής της.

«Τι τώρα;»

«Προφταίνω, Άνθιμε;» τον ρώτησε, απλώνοντας το χέρι της, το γεμάτο φακίδες, σαν σφραγίδες του χρόνου στο δέρμα της.

Το δικό του έμεινε ακίνητο κάτω από την παλάμη της.

«Όχι πια, καλή μου. Λυπάμαι. Απόστασα να περιμένω».

Όχι... Μόνο μια λέξη. Εξήγηση, καμιά. Ένα «όχι» πασπαλισμένο με λίγη θλίψη στη φωνή. Κι ένα κενό... Σαν ένα όμορφο κουτί που δεν κρύβει τίποτε ωραίο μέσα του. Έτσι την είδε

εκείνη τη στιγμή την Περσεφόνη ο Άνθιμος. Σαν ένα τραγικά άδειο κουτί...

Εξήγηση δε δόθηκε λοιπόν, ούτε και η γυναίκα τη γύρεψε. Έβγαλε μόνο τον χρυσό σταυρό της και του τον έβαλε στη χούφτα όπως και στο όνειρο.

«Για να με θυμάσαι», του είπε, κι ευθύς άλλαξε κουβέντα, μη θέλοντας να δυσκολέψει τις τελευταίες στιγμές τους. «Τι έγινε τελικά με τον τρισκατάρατο τον Πολέμη; Τον βρήκατε;» τον ρώτησε ξεροβήχοντας, για να καθαρίσει από ένα σκαλωμένο δάκρυ τη φωνή της.

«Αφαντος. Άνοιξε η γη και τον κατάπιε. Μάτι ανθρώπου δεν τον πέτυχε πουθενά. Ή δε ζει ή δε θέλει να μάθει κανείς την ύπαρξή του. Τον καταλαβαίνω κάπως... Δεν ήταν και λίγο αυτό που έμαθε. Μέσα σε μια νύχτα χάθηκε για τη γέννηση ενός παιδιού και έπρεπε να το αποχαιρετήσει προτού προλάβει να δει τα μάτια του».

«Αν του το είχε πει η Ευρυδίκη, λες να ήταν αλλιώς τα πράγματα; Να είχε σωθεί το παιδί;»

Ο άντρας κούνησε το κεφάλι του πέρα-δώθε.

«Ίσως ναι, ίσως και όχι. Ποτέ δε θα μάθουμε. Τι νόημα έχει να σκαλίζουμε όσα με τίποτε πια δεν αλλάζουν;»

«Δίκιο έχεις», έσκυψε η ταλαίπωρη μάνα το βλέμμα στα χαλίκια.

«Το κορίτσι; Πώς πάει το κορίτσι;» ρώτησε εκείνος με αληθινό ενδιαφέρον.

«Όλο γράφει. Δε σταματάει να γράφει. Ολόκληρες σελίδες. Ο γιατρός της δε μου λέει πολλές κουβέντες. Κάτι μασημένα λόγια μου πετάει μονάχα. Θα βελτιωθεί, μου λέει. Αφού γράφει, κάποια στιγμή με τη βοήθεια του Θεού, των φαρμάκων και της γραφής θα γυρίσει».

«Ο Φίλιππος;»

«Αραίωσε τις επισκέψεις του. Έρχεται σπάνια πια. Δεν αντέχει, λέει, να βλέπει την Ευρυδίκη σε τέτοιο χάλι. Μάλλον είχες δίκιο και σ' αυτό τελικά. Δεν μπορεί να είναι έτσι η αγάπη. Δεν μπορεί να είναι τόσο ρηχή, τόσο... λίγη. Του είπα να

βγάλει το διαζύγιο, να ελευθερωθεί. Δεν έχει νόημα. Αν έβλεπα τη ζωή με τα μάτια της Ευρυδίκης μου, ίσως τίποτε απ' όλα αυτά να μην είχε συμβεί. Έσφαλα, Άνθιμε. Το αναγνωρίζω, και πονάω. Την πίκρανα, τη ζόρισα πολύ. Αλλά έτσι είχα μάθει. Τι να έκανα;»

«Ήξερες ότι η Ελπίδα ήταν παιδί του Πολέμη;»

«Δε χρειάστηκε να μου το πει. Διάβασα μια χαρά στα μάτια της όταν έμεινε έγκυος, που δεν την είχα δει στην πρώτη της εγκυμοσύνη. Ήμουν σίγουρη σχεδόν. Αλλά τι μπορούσα να της πω; Ποια ήταν η θέση μου ως μάνας;»

«Πλάι της, Περσεφόνη. Στα σωστά και στα λάθη. Όπως μου είχε σταθεί εμένα η μάνα μου», παραδέχτηκε ο αστυνόμος για πρώτη του φορά.

Η καρδιά μου κάτι περιμένει και δεν λέει νά 'ρθει.
Μαραίνεται σαν λουλούδι που γερνάει προτού προ-
φτάσει ο άνεμος να αγγίξει τη γύρη του... Ώσπου
ήρθε ο έρωτας... Και είναι ένας έρωτας σαν αρπακτικό... Που
αν τον δεις να έρχεται καταπάνω σου, νιώθεις τα πόδια σου να
τρέμουν γιατί φοβάσαι την επίθεσή του και ξέρεις ότι δε θα του
γλιτώσεις αν πέσεις στα νύχια του...

Άνθιμος, Κυβέλη, Ορφέας, Περσεφόνη, Λάζαρος, Ευρυ-
δίκη, Ορέστης... Πρόσωπα που κρύβουν ζοφερά μυστικά,
παίζουν με το μύθο και την αλήθεια και συνθέτουν ένα
περίεργο ερωτικό γαϊτανάκι που δοκιμάζεται στη φωτιά του
χρόνου.

Με φόντο τις Σπέτσες και με αφορμή μια δολοφονία,
επιβεβαιώνεται για άλλη μια φορά πως ο συνήθης ύποπτος
για τα μεγάλα λάθη και τα ανεξιχνίαστα εγκλήματα είναι ο
απόλυτος, αναρχικός και αδίστακτος έρωτας.

**ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΩΝ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ
ΗΘΕΛΑ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΦΤΕΡΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΞΙ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 1, 106 79 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISBN 978-960-453-510-1

9 789604 535101

ΔΙΑΒΑΣΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΜΕ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ